

- f) način izbora opštih univerzitetskih izbornih predmeta iz drugih studijskih programa;
- g) uslove upisa u slijedeći semestar, odnosno slijedeću godinu studija, te način završetka studija;
- h) način izvođenja studija i način provjere znanja za svaki predmet; te
- i) druge podatke/informacije od značaja za izvođenje odnosno studijskog programa.

(2) Studenti se svake akademske godine, pored obaveznih predmeta iz studijskog programa kojeg pohađaju, prilikom upisa, opredjeljuju i za stručne izborne i opšte univerzitetske izborne predmete.

(3) Fakulteti/akademije/visoke škole mogu samostalno usklađivati svoje studijske programe s organizacijom rada i dostignućima u oblasti nauke, odnosno umjetnosti, za šta nadležnost imaju NNV/UNV fakulteta/akademije, na prijedlog dekana.

(4) Univerzitet može učestvovati u izvođenju zajedničkog studijskog programa s drugim visokoškolskim ustanovama, koje su akreditovane za odgovarajući studijski program, o čemu odluku donosi Senat, na prijedlog NNV-a organizacione jedinice, u okviru koje se realizuje odnosni zajednički studijski program.

POGLAVLJE II. STUDIJ PRVOG CIKLUSA (DODIPLOMSKI STUDIJ)

Član 175. (Studij prvog ciklusa)

(1) Univerzitet i fakulteti/akademije/visoke škole organizuju i izvode studij prvog ciklusa (dalje: dodiplomski studij) iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti za koje su akreditovani, u skladu sa studijskim programima i nastavnim planovima i programima.

(2) Dodiplomski studij se, u pravilu, organizuje za redovne studente, ali se može organizovati i kao vanredni studij, studij putem učenja na daljinu, kao i kombinovanjem navedenih načina studiranja.

Član 176. (Upis studenata)

(1) Senat, na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole, utvrđuje upisne kvote i donosi odluku o visini školarine, uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.

(2) Upis u I (prvu) godinu dodiplomskog studija vrši se na osnovu javnog konkursa, kojeg raspisuje Senat, a koji sadrži:

- a) uslove/kriterije za upis;
- b) broj mjesta za upis na pojedinim studijskim programima, s naznakom vrste finansiranja studija;
- c) minimalni broj upisanih studenata za izvođenje studijskog programa;
- d) postupak upisa;
- e) podatke o ispravama koje se podnose;
- f) rokove za podnošenje prijave, te druge rokove/termine koji se tiču upisa; i
- g) druge podatke/informacije, relevantne za upis.

(3) Pravo učešća na konkursu imaju lica sa završenim odgovarajućim srednjim obrazovanjem, u skladu sa zakonom.

(4) Kandidati koji su prethodni stepen obrazovanja/srednju školu završili u inostranstvu, stiču pravo učešća na konkursu, uz pružen dokaz o izvršenom priznavanju strane kvalifikacije/diplome/svjedočanstva.

Član 177.
(Postupak upisa studenata)

(1) Upis kandidata u I (prvu) godinu dodiplomskog studija provode komisije koje imenuju dekani fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno rektor kada se radi o studijskom programu na nivou Univerziteta.

(2) Komisije iz prethodnog stava dužne su obezbijediti tajnost ispitnog materijala i druge dokumentacije do okončanja kvalifikacionog/prijemnog ispita, sačiniti preliminarnu rang-listu koju su dužni objaviti na oglasnoj ploči fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno Univerziteta, u roku utvrđenom konkursom.

(3) Na objavljenu preliminarnu rang-listu kandidati mogu uložiti prigovor NNV/UNV-u fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno Senatu, u roku od tri dana od dana njenog objavljivanja.

(4) NNV/UNV fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno Senat, nakon donošenja odluka po eventualnim prigovorima, utvrđuju konačnu rang-listu koja se objavljuje na njihovim oglasnim pločama, najkasnije 24 sata nakon njenog utvrđivanja, s jasnom naznakom kandidata čiji je prijem izvršen.

Član 178.
(Indeks)

(1) Kandidatima upisanim u prvu godinu dodiplomskog studija izdaje se indeks (upisnica), čime im se utvrđuje status studenta.

(2) Upisani studenti stupaju u ugovorni odnos s Univerzitetom, zaključujući ugovor o studiranju u pisanoj formi.

(3) Ugovor iz prethodnog stava, u ime Univerziteta, potpisuju dekani fakulteta/akademije/visoke škole.

Član 179.
(Ugovor o studiranju)

Ugovor o studiranju sadrži:

- a) podatke o potpisnicima ugovora;
- b) predmet ugovora;
- c) vrijeme na koje se ugovor zaključuje;
- d) prava i obaveze potpisnika;
- e) prestanak važnosti ugovora;
- f) nadležnost suda koji će riješavati eventualne sporove; te
- g) ostale obavezne elemente, odnosno podatke ovakvog akta.

Član 180.
(Nastava)

(1) Nastava na Univerzitetu, odnosno pripadajućim mu fakultetima/akademijama/visokim školama, izvodi se po nastavnim planovima i programima koje donosi Senat, a na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole.

(2) Nastavne planove i programe multidisciplinarnog dodiplomskog studija donosi Senat, na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole koji su matični za naučne oblasti obuhvaćene takvim studijem.

Član 181.
(Nastavni plan i program)

- (1) Nastavnim planovima utvrđuju se:
 - a) nastavni predmeti; i
 - b) ukupan broj sati predavanja, vježbi i drugih oblika nastavnog rada.
- (2) Nastavnim programima utvrđuju se:
 - a) sadržaj nastavnih predmeta;
 - b) način izvođenja nastave;
 - c) način polaganja ispita i drugih oblika provjere znanja, u skladu sa studijskim programom;
 - d) preporučeni udžbenici, priručnici i druga literatura neophodna za pripremu i polaganje ispita iz pojedinih nastavnih predmeta.
- (3) Preporučena literatura za svaki pojedini ispit, mora biti usklađena s obimom nastavnog plana i nastavnog programa.

Član 182.
(Objava nastavnih planova i programa)

- (1) Nastavni planovi i nastavni programi objavljuju se u odgovarajućoj publikaciji fakulteta/akademije/visoke škole.
- (2) Pored objavljivanja iz prethodnog stava, s nastavnim planovima i nastavnim programima studenti se upoznaju na početku akademske godine, putem oglasne ploče fakulteta/akademije/visoke škole, web stranice fakulteta/akademije/Univerziteta, te na druge odgovarajuće načine.

Član 183.
(Izmjene i dopune nastavnih planova i programa)

- (1) Izmjene i dopune nastavnih planova i nastavnih programa vrše se po istom postupku utvrđenom za njihovo donošenje, ne prije četiri godine.
- (2) Ukoliko se, kao nesporni, utvrde opravdani razlozi za izmjene i dopune nastavnih planova i nastavnih programa, moguće je provođenje takvih postupaka i tokom akademske godine.
- (3) Radi aktualiziranja naučnih činjenica koje ne dopuštaju primjenu važećeg nastavnog programa, matične katedre, na prijedlog predmetnog nastavnika, mogu izvršiti izmjene i dopune nastavnog programa, i to najviše do 20% sadržaja.

Član 184.
(Akademska godina)

- (1) Akademska godina se organizuje u dva semestra:
 - a) *zimskom* – u kojem nastava počinje prvog ponedjeljka u mjesecu oktobru i traje 15 (petnaest) sedmica, s tim što ovjera semestra i upis ljetnog semestra traje 2 (dvije) sedmice po okončanju nastave u zimskom semestru; i
 - b) *ljetnom* – u kojem nastava počinje trećeg ponedjeljka u mjesecu februaru i traje 15 (petnaest) sedmica, s tim što ovjera semestra i ovjera godine studija traje 2 (dvije) sedmice po okončanju nastave u ljetnom semestru.
- (3) Nakon ovjera semestra i godine utvrđuje se koliko je student postigao ECTS studijskih bodova.

Član 185.
(Organizacija nastave)

(1) Nastava u oba semestra organizuje se i izvodi prema utvrđenom rasporedu nastave, kojeg su Univerzitet, odnosno fakulteti/akademije/visoke škole, dužni objaviti, najkasnije 10 (deset) dana prije početka nastave, na svojim oglasnim pločama i web stranicama.

(2) Rasporedi nastave obavezno sadrže:

- a) naziv studijskog programa;
- b) studijsku godinu;
- c) nazive predmeta;
- d) vrijeme (dan i sat) održavanja nastave;
- e) mjesto gdje se održava nastava (prostorija, amfiteatar, sala, učionica, laboratorija...);
- f) ime/na nastavnika i saradnika, te druge informacije i uputstva o nastavi.

(3) Nastava za redovne studente izvodi se, u pravilu, radnim danima i prema utvrđenom rasporedu nastave, a za vanredne studente u radnim danima, te u terminima prilagođenim takvim studentima, s mogućnošću da se organizuje i u dane vikenda.

(4) U slučaju da u realizaciji nastave učestvuju nastavnici koji nisu u radnom odnosu na Univerzitetu, nastava se može organizovati i izvoditi kao blok-nastava.

Član 186.
(Prostor za realizaciju nastave)

(1) Nastava se izvodi u svim raspoloživim prostorima Univerziteta.

(2) Dio nastave može se izvoditi i u odgovarajućim naučno-istraživačkim organizacijama, laboratorijama, zdravstvenim ustanovama i poslovnim subjektima, javnim ustanovama svih nivoa obrazovanja, institucijama vlasti, vladinim organima i institucijama, pravosudnim institucijama/ustanovama, nevladinim organizacijama, medijskim subjektima, te u drugim institucijama, ukoliko za to postoje odgovarajući uslovi.

(3) Praktični rad i stručna praksa mogu se organizovati i izvoditi kao sastavni dio redovne nastave ili kao zasebne nastavne aktivnosti.

Član 187.
(Zajednička nastava)

(1) Na Univerzitetu se organizuje zajednička nastava za određene predmete na više studijskih odsjeka/fakulteta/akademija/visokih škola, kod kojih su nastavni programi isti ili su njihovi sadržaji u značajnoj mjeri usaglašeni i s istim fondom sati (preko 80%), u skladu s važećim kriterijima i standardima za visoko obrazovanje.

(2) Univerzitet će nastavu iz prethodnog stava organizovati i putem katedri, kada za to postoje adekvatni razlozi i uslovi.

Član 188.
(Opterećenje studenata)

(1) Optimalno radno opterećenje redovnih studenata iznosi 40 sati sedmično, što odgovara zbiru od 60 ECTS bodova u toku jedne akademske godine.

(2) Nastava za nastavne predmete izvodi se u okviru jednog semestra, tako da zbir od 30 ECTS bodova odgovara prosječnom ukupnom angažmanu studenta u sklopu 40-satne radne sedmice.

(3) Ukupan broj časova aktivne nastave za studij I (prvog) ciklusa ne može biti manji od 25 (dvadeset i pet) sati, niti veći od 30 (trideset) sati sedmično.

Član 189. (Aktivnosti studenata)

(1) Opterećenje studenata, u smislu prethodnog člana, tokom cijelog trajanja studija, treba biti ravnomjerno, a može se sastojati iz slijedećih aktivnosti:

- a) aktivna nastava (predavanja, vježbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, terenska nastava...);
- b) samostalni radovi;
- c) kolokvijumi;
- d) ispiti;
- e) izrade završnih radova (ukoliko su uslovljeni studijskim programom);
- f) dobrovoljni rad u lokalnoj zajednici, organizovan od strane Univerziteta, odnosno fakulteta/akademije/visoke škole, na projektima od značaja za lokalnu zajednicu (humanitarne aktivnosti, podrška hendikepiranim licima i tome slično);
- g) drugi oblici angažovanja (stručna praksa i sl.), u skladu s konkretnim studijskim programom.

(2) Uslove, način organizovanja i evaluacije dobrovoljnog rada iz stava (2) tačka f) ovoga člana, utvrđuju NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno Senat kada se radi o multidisciplinarnim studijskim programima.

(3) Na osnovu odluke Senata, fakulteti/akademije/visoke škole, odnosno Univerzitet, u svojim nastavnim planovima i nastavnim programima, utvrđuju omjer opterećenosti i ECTS bodova za obavezne, izborne stručne i opšte univerzitetske izborne predmete.

Član 190. (Opterećenje studenata)

Opterećenje studenata (*student's workload*) po predmetima izražava se u ECTS bodovima, čiji se broj, za pojedine predmete, utvrđuje prema ukupnom opterećenju studenta od 1800 h/god., odnosno 60 ECTS što sadrži:

- a) teorijsku i/ili praktičnu nastavu, vježbe, seminare, praksu i sl.;
- b) potrebno/procijenjeno vrijeme rada studenata na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi, ljetnje škole i sl.);
- c) potrebno/procijenjeno vrijeme rada studenata za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanja (testovi, završni ispit i sl.).

Član 191. (Sticanje ECTS bodova)

(1) Studentu, putem predispitnih aktivnosti, mora biti omogućeno sticanje najmanje 50% bodova od ukupno utvrđenog broja studijskih ECTS bodova.

(2) Uspjeh studenata prati se kontinuirano u toku trajanja nastave.

(3) Provjera znanja studenata u predispitnim aktivnostima, u toku trajanja semestra, vrši se testiranjem, kolokviranjem i drugim oblicima provjere znanja.

(4) Započeta provjera znanja mora se završiti istog dana kada je i počela.

Član 192.
(Plan rada)

(1) Predmetni nastavnik obavezan je da za svaki predmet utvrdi plan rada koji uključuje evaluaciju prisustva nastavi i vježbama, rokove i način provjere znanja (testove, projekte i sl.), a kojeg je dužan dostaviti prodekanu za nastavu fakulteta/akademije/visoke škole, najkasnije 15 (petnaest) dana prije početka nastave, u oba semestra.

(2) Predmetni nastavnik obavezan je da, u prvoj sedmici nastave, upozna studente s planom rada na predmetu, te ga učini dostupnim studentima.

Član 193.
(Provjera znanja)

(1) Provjere znanja organizuju se u terminima utvrđenim za izvođenje nastave za pojedine predmete.

(2) Ostali zadaci predviđeni za individualni rad studenta (seminari, projekti, zadaće i dr.) moraju biti ravnomjerno raspoređeni u toku semestra.

(3) Ukupan obim ovih zadataka mora biti usaglašen s opterećenjem predviđenim za predmet, shodno ECTS sistemu bodovanja.

Član 194.
(Konsultacije sa studentima)

(1) Nastavnik je dužan da u toku nastave, izrade samostalnih zadataka i priprema za provjere znanja, pomogne studentima organizovanjem konsultacija.

(2) Termini za konsultacije trebaju biti usklađeni s terminima predviđenim za održavanje nastave za pojedine predmete i objavljeni na oglasnoj ploči.

(3) Predmetni nastavnik odgovoran je za izvođenje svih oblika nastave, predavanja, vježbi, praktičnog rada i tutorijala.

Član 195.
(Ispiti)

(1) Ispiti se organizuju u januarsko-februarskom, junsko-julskom i septembarskom roku.

(2) Za svaki ispitni rok organizuje se dva ispitna termina, s najmanjim razmakom od 14 (četnaest) dana između dva termina za svaki predmet.

(3) Fakulteti Univerziteta organiziraju predispitne aktivnosti i ispite na način utvrđen u tabeli, koja slijedi:

a) Januarsko-februarski rok

Ispitivanje i ocjenjivanje studenta vrši se dodjeljivanjem ECTS bodova za sve oblike predispitnih aktivnosti i provjere znanja u toku trajanja zimskog semestra	od 1-15. sedmice u zimskom semestru
Završni ispit	15 ili 16. sedmica u zimskom semestru (januarski termin)
Dopunska nastava i popravni ispiti	od 18. do 20. sedmice u zimskom semestru (februarski termin)

b) Junsko-julski rok

Ispitivanje i ocjenjivanje studenta vrši se dodjeljivanjem ECTS bodova za sve oblike predispitnih aktivnosti i provjere znanja u toku trajanja ljetnog semestra	od 1. do 15.sedmice u ljetnom semestru
Završni ispit	15 ili 16.sedmica u ljetnom semestru (junski termin)
Dopunska nastava i popravni ispiti	od 18. do 20. sedmice u ljetnom semestru (julski termin)

c) Septembarski rok

Dodatni popravni ispit	prva polovina septembra tekuće akademske godine (prvi septembarski termin)
Dodatni popravni ispit	druga polovina septembra tekuće akademske godine (drugi septembarski termin)

d) Dodijeljeni bodovi studentu za sve oblike predispitnih aktivnosti i provjera znanja u toku trajanja zimskog i ljetnog semestra aktiviraju se nakon uspješnog polaganja ispita, odnosno ostvarenja prolazne ocjene na završnom, popravnom ili dodatnom popravnom ispitu.

(4) Fakulteti Univerziteta u skladu s prostornim, kadrovskim i drugim mogućnostima zadržavaju pravo organiziranja polaganja završnog, popravnog i dodatnog popravnog ispita i na način da se studentu omogući polaganje završnog, popravnog odnosno dodatnog popravnog ispita u svim definisanim ispitnim rokovima (januarsko-februarski, junsko-julski, septembarski ispitni rok s dva termina).

(5) Studentima koji obnavljaju godinu, kao i studentima koji iz prethodne godine studija imaju jedan ili dva nepoložena ispita, fakulteti Univerziteta su obavezni organizirati polaganje ispita u svim terminima ispitnih rokova definisanih u stavu (1) ovog člana, bez obzira da li se radi o predmetu zimskog ili ljetnog semestra.

(6) Fakulteti Univerziteta na prijedlog NNV/UNV-a i uz saglasnost Senata Univerziteta mogu organizirati dopunsku-dodatnu nastavu (ljetna škola, ljetni univerzitet i sl.) za izborne predmete uključujući i oblike provjere znanja u periodu od 21-26 sedmice ljetnog semestra.

Član 196. **(Završni ispit)**

(1) Po završetku nastave obavlja se završni ispit koji se polaže pred predmetnim nastavnikom, pri čemu se termini utvrđuju na način koji će studentu omogućiti da, u jednom danu, polaže samo jedan ispit. Završni ispit smatra se krajnjom provjerom znanja studenta.

(2) Ukoliko je predmetni nastavnik spriječen da obavi završni ispit, dekan fakulteta/akademije/visoke škole može odrediti drugog nastavnika iz uže naučne, odnosno umjetničke, oblasti kojoj predmet pripada, da obavi završni ispit.

(3) Ocjenom završnog ispita mora se uzeti u obzir i znanje studenta pokazano u predispitnim aktivnostima.

(4) Kod oblika nastave koji su organizovani u formi učenja na daljinu, ispiti i provjere znanja, u toku trajanja semestra, moraju se održavati na fakultetima/akademiji/visokoj školi, odnosno u sjedištu Univerziteta.

Član 197.
(Popravni i dodatni popravni ispit)

(1) Student koji ne položi završni ispit ili student koji nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom, može pristupiti popravnom ispitu iz odnosnog predmeta, u roku koji ne može biti kraći od 15 (petnaest) dana, računajući od dana polaganja završnog ispita u semestru.

(2) Student koji ne dobije prolaznu ocjenu ili koji nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom na završnom i popravnom ispitu iz određenog predmeta, može pristupiti dodatnom popravnom ispitnom roku iz tog predmeta koji se organizuje u definisanim ispitnim rokovima.

Član 198.
(Uspjeh studenata na završnom ispitu)

(1) Konačna ocjena formira se na osnovu zbira bodova osvojenih na aktivnostima u toku nastave, predispitnim provjerama i završnom ispitu.

(2) Ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita student može ostvariti najviše 100 (stotinu) bodova.

(3) Uspjeh na pojedinoj provjeri uzima se u obzir samo ako je postignuti rezultat prolazan, tj. ako je osvojeno najmanje 51% bodova predviđenih za dati oblik provjere. Student ima pravo da pristupi svakoj pojedinačnoj provjeri znanja do završnog ispita nezavisno od ostalih aktivnosti i provjera.

(4) Uspjeh studenta na završnom ispitu ocjenjuje se broječanom, opisnom ili slovnom ocjenom na način kako slijedi:

- a) broječana ocjena: 5 (pet); opisna ocjena: *ne zadovoljava*; slovna ocjena: "F, FX", manje od 55 bodova;
- b) broječana ocjena: 6 (šest); opisna ocjena: *dovoljan*; slovna ocjena: "E", nosi 55-64 bodova;
- c) broječana ocjena: 7 (sedam); opisna ocjena: *dobar*; slovna ocjena: "D", nosi 65-74 bodova;
- d) broječana ocjena: 8 (osam); opisna ocjena: *vrlo dobar*; slovna ocjena: "C", nosi 75-84 bodova;
- e) broječana ocjena: 9 (devet); opisna ocjena: *odličan*; slovna ocjena: "B", nosi 85-94 bodova;
- f) broječana ocjena: 10 (deset); opisna ocjena: *izvanredan*; slovna ocjena: "A", nosi 95-100 bodova.

(5) U indeks studenta unosi se samo prolazna ocjena, a iste su u rasponu od (šest), *dovoljan*, „E“ do 10 (deset), *izvanredan*, „A“.

Član 199.
(Predmet nepoložen na završnom i popravnom ispitu)

(1) Student koji ne položi ispit iz određenog predmeta na završnom i popravnim ispitima upisuje predmet ponovo u narednoj akademskoj godini, ako je iz grupe obaveznih predmeta, s tim da

mu se priznaju realizovane obaveze u toj godini studija utvrđene nastavnim planom i programom (izrada programa, kolokvija, seminarskih radova i sl.).

(2) Ako je nepoloženi ispit iz grupe izbornih predmeta, student, u narednoj akademskoj godini, ponovo upisuje isti predmet ili bira drugi izborni predmet, kako bi mogao ostvariti potrebne ECTS studijske bodove.

Član 200.
(Praktični dio ispita)

(1) Praktični dio ispita iz predmeta u oblasti umjetnosti na akademiji, kao i završni ispit i popravni ispiti iz stručno-umjetničkih predmeta, polažu se pred komisijom koju imenuje dekan.

(2) Ispiti iz umjetničkih predmeta mogu se održavati i izvan sjedišta akademije ili Univerziteta, ukoliko se radi o javnim manifestacijama tipa koncerta, izložbe, predstave i sl.

Član 201.
(Javnost ispita)

(1) Provjera znanja i sposobnosti studenata je javna, što podrazumijeva polaganje ispita u prostorijama Univerziteta, uz mogućnost prisustva studenata koji su stekli uslove za usmenu provjeru znanja, kao i mogućnost da ispitu prisustvuju ostali zainteresovani studenti i treća lica.

(2) Javnost ispita, u smislu prethodnog stava, obezbjeđuje se blagovremenim objavljivanjem rasporeda ispita na oglasnim pločama i web stranici fakulteta/akademije/visoke škole i/ili štampanim publikacijama.

Član 202.
(Pisani zahtjev za ponovnu provjeru znanja pred komisijom)

(1) Student, koji smatra da nije objektivno ocijenjen, ima pravo, u roku od 48 sati od dana saopštenja ocjene, podnijeti dekanu fakulteta/akademije/visoke škole obrazloženi pisani zahtjev za ponovnu provjeru znanja pred komisijom.

(2) Ako dekan utvrdi da je zahtjev studenta iz prethodnog stava opravdan, donijet će rješenje o obrazovanju komisije, u roku od 48 sati, a ponovni ispit se organizuje u roku od 5 (pet) dana, računajući od dana donošenja rješenja.

(3) Komisija se sastoji od 3 (tri) člana, od kojih je 1 (jedan) predmetni nastavnik koji je ispitivao studenta (koji ne može biti predsjednik komisije), a ostala 2 (dva) nastavnika su iz uže naučne, odnosno umjetničke, oblasti.

(4) Prosječna ocjena svih članova komisije smatra se konačnom.

Član 203.
(Pravo na upis u narednu godinu studija)

(1) Student stiče pravo na upis u narednu godinu studija kada ispuni sve studijske obaveze, izražene u 60 ECTS bodova iz prethodne godine studija.

(2) Student može prenijeti u narednu godinu studija, unutar trajanja jednog ciklusa, najviše 12 (dvanaest) ECTS bodova ili najviše dva nepoložena nastavna predmeta bez obzira na vrednovanje.

Član 204.
(Obnova godine)

(1) Student, koji ne ispuni uslove iz stava (2) prethodnog člana, može obnoviti istu godinu studija.

(2) Student iz stava (1) ovog člana može iz nepoloženih nastavnih predmeta ponovo slušati nastavu, pri čemu se organizacija nastave u tom slučaju definiše odlukom NNV/UNV-a u zavisnosti od raspoloživih resursa fakulteta Univerziteta.

(3) Student koji obnavlja studijsku godinu obavezan je platiti naknadu za obavljanje ispita prilikom svakog ponovnog polaganja završnog ili popravnog ispita iz predmeta, u godini koju obnavlja, u visini koju utvrdi Senat.

Član 205.
(Apsolventi)

(1) Student završne godine studija, koji je ovjerio posljednji semestar (*apsolvent*), zadržava status studenta još 12 (dvanaest) mjeseci, odnosno do 30. septembra naredne godine, te, u tom periodu, ima pravo na obavljanje preostalih završnih ispita, u svakom kalendarskom mjesecu.

(2) Ukoliko student ne diplomira u roku, utvrđenom u prethodnom stavu, preostale obaveze izvršava kao *student-imatrikulant*.

(3) Status *imatrikulacije* podrazumijeva vođenje studenta u evidenciji, bez obaveze obnavljanja završne godine studija, te može trajati najduže do isteka akademske godine u kojoj ga sustiže generacija studenata upisanih po izmijenjenom nastavnom planu i programu.

(4) Student koji ne diplomira do roka utvrđenog u stavu 3. ovoga člana, obnavlja upis završne godine studija, uz obavezu polaganja razlike ispita izmijenjenog nastavnog plana i programa, ukoliko se ona utvrdi.

Član 206.
(Diplomski rad)

(1) Student koji je izvršio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i nastavnim programom, ovim Statutom i drugim opštim aktima, nakon ovjerenog zadnjeg semestra studija i položenih svih ispita, brani diplomski rad, odnosno polaže diplomski ispit za studijske odsjeke na kojima je obavezan, a u skladu sa studijskim programom i opštim aktima.

(2) Diplomski rad je u pisanoj formi obrađen problem iz studijske oblasti fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno odsjeka na kojem student studira, o temi koju student bira nakon ovjere zimskog semestra završne godine studija.

(3) Način izbora teme, izrade i odbrane diplomskog rada, reguliše se procedurom, odnosno, odgovarajućim opštim aktom kojeg donosi Senat.

(4) Diplomski rad može se vrednovati s najmanje prosječnim brojem ECTS bodova jednog predmeta, odnosno s najviše prosječnim brojem ECTS bodova za dva predmeta.

Član 207.
(Pravilnik o organizovanju I (prvog), II (drugog) i III (trećeg) ciklusa studija)

(1) Studij I (prvog) ciklusa je dodiplomski studij, studij II (drugog) ciklusa je postdiplomski magistarski studij ili kratko magistarski studij i studij III (trećeg) ciklusa je postdiplomski doktorski studij ili kratko doktorski studij.

(2) Pravilnik o organizovanju dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija (u daljem tekstu: Pravilnik o studiju) sadrži odredbe kojima će se bliže i detaljnije regulisati:

- a) dužina trajanja dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija, na svakom fakultetu, odnosno studijskom odsjeku;
- b) uslovi za upis studenata u I (prvu) godinu, kao i naredne godine, dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija;
- c) obaveze, način i vrijeme obavljanja stručne prakse na dodiplomskom studiju za pojedine studijske odsjeke;
- d) fakulteti, odnosno studijski odsjeci, na kojima je obavezna izrada i odbrana diplomskog rada, odnosno diplomskog ispita;
- e) način i postupak organizovanja magistarskog i doktorskog studija;
- f) uslovi i način organizovanja multidisciplinarnog dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija;
- g) akademske titule koje se dodjeljuju po završetku sva 3 (tri) ciklusa obrazovanja, kao i pravila za dodjelu stepena, diploma i dodatka diplomama;
- h) druga pitanja od značaja za regulisanje specifičnosti kod pojedinih fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno studijskih odsjeka u sva 3 (tri) ciklusa obrazovanja.

(3) Pravilnik o studiju, s elementima iz prethodnog stava, donosi Senat, uz prethodno mišljenje NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole.

POGLAVLJE III. STUDIJ DRUGOG CIKLUSA (MAGISTARSKI STUDIJ)

Član 208. (Studij drugog ciklusa)

(1) Univerzitet, fakulteti/akademije/visoke škole, organizuju i izvode studij drugog ciklusa (u daljem tekstu: magistarski studij) za sticanje akademskog stručnog ili umjetničkog zvanja *magistra* u određenoj naučnoj ili umjetničkoj oblasti.

(2) Magistarski studij se organizuje i izvodi za redovne, ali i za vanredne studente, kao i za studente učenjem na daljinu ili kombinovanjem sva tri načina studiranja.

(3) Magistarski studij se može organizovati i izvoditi kao *dvogodišnji studij* [za kandidate koji su u I (prvom) ciklusu studija ostvarili 180 ECTS bodova] i kao *jednogodišnji studij* [za kandidate koji su u I (prvom) ciklusu studija ostvarili 240 ECTS bodova].

Član 209. (Upis na magistarski studij)

(1) Upis na magistarski studij vrši se na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje Senat, na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

(2) Pravo upisa na magistarski studij imaju kandidati koji su okončali I (prvi) ciklus studija.

(3) Kandidat, koji je ispunio uslov iz prethodnog stava, ima pravo upisa i na magistarski studij iz drugih srodnih oblasti, koje se razlikuju od oblasti studijskog programa prvog ciklusa studija koji je završio, pod uslovima koje, na prijedlog fakulteta/akademije koji realizuje magistarski studijski program, utvrdi Senat Univerziteta.

(4) Procedure, uslovi za upis kandidata i druga pitanja koja se odnose na magistarski studij, bliže i detaljnije uređuju se Pravilnikom o studiju.